

at man kan sige, at det gør lige meget, hvad det koster. Flere ærede Medlemmer har talt om, at der kunde gøres noget for at lette Boligbyggeriet; navnlig tror jeg, det vilde hjælpe, hvis de Fagforeninger, som har med Byggeriet at gøre, vilde følge det Raad, som det ærede Medlem Hr. J. Chr. Jensen har givet, nemlig at fremme Arbejdet saadan, at det ikke tager den dobbelte Tid af, hvad det tog tidligere. Dernæst mener jeg ogsaa, der kan foretages en Del Ændringer i Byggevedtægterne, saa at der kan indføres betydelige Lempelser for Ejendomme til een eller to Familier; der kan sikkert indføres Lempelser med Hensyn til Murtykkelse, Tømmerdimensioner og lignende, uden at Husene bliver mindre gode derfor. Om der ogsaa kan indføres Lempelser for 4 Etagers Huse, tør jeg ikke bestemt udtale mig om, men kyndige Folk, jeg har talt med, mener i hvert Fald, der kan gøres noget, ogsaa i saa Henseende. Det er nødvendigt, at der sker noget, for den store Bolignød er virkelig en Ulykke af Rang. Den er et Tilbageskridt i Kultur. Der var en Tid, da Folk undlod at stifte egne Hjem; der blev indgaaet meget faa Ægteskaber, fordi der ikke kunde skaffes Boliger, men naar man saa havde gaaet et Aars Tid eller to og ventet paa at faa Bolig, og det ikke lykkedes, giftede man sig alligevel og boede saa i Forældrenes Hjem, saaledes at to Familier nu boede i den Lejlighed, der var bestemt for een. At noget saadant giver Anledning til mange Ubehageligheder, som ikke virker fremmende for Hjemmets Fred, er sikkert nok.

Det er ogsaa en Tilbagegang i Kultur, at Folk skal bo i Barakker, hvad enten disse er byggede paa den ene eller den anden Maade. Der har nylig været Tale om, at man skulde bruge gamle Sveller til saadanne Barakker. Jeg tror ikke, at det er første Klasses Byggemateriale, selv om der deraf kan tilvejrbringes Boliger, der er nogenlunde baade varme og hyggelige. Det er alligevel ikke Veje, der er gode, og vi skal ikke bilde os ind — vi maa hellere se Sandheden i Øjnene —, at Staten og Kommunerne kan blive ved at fremme Boligbyggeriet, for det er simpelthen umuligt. Kommunerne er ved Bunden af deres Kasse i den Retning, og Staten vil hurtig komme dertil. Nu har vi faaet ordnet et Laan i Amerika til Afbetaling af Gæld, som vi vidste vilde komme, men det var til Priser, som vi ikke ønsker at faa megen Gæld stiftet til, og der er ikke andre Steder at laane; som Finansministeren udtrykte det: det at laane i Udlandet betød praktisk talt kun Amerika. Laan i Indlandet er det vist ikke

let at komme til, efter at vore Bankers Rente er naaet op mellem 7 og 9 pCt. Derfor skal vi ikke stole paa, at vi kan henlægge alle Vanskelighederne til Stat og Kommune og til Skatteyderne. Vi bliver nødt til at se os om efter saadanne Forhold, at vi kan faa disse Arbejder i Gang, og jeg tror, at Nøden vil drive os til det, dels fordi Boligmangelen bliver uudholdelig, dels fordi vi sagtens staar overfor stor Arbejdsløshed i Vinter. Hvis man fastholder, at ingen maa arbejde under de tariffmæssige Priser, staar vi overfor en stor Arbejdsløshed, ganske simpelt af den Grund, at der bliver for lidt Arbejde, som kan lønne sig, og det vil i det lange Løb give Arbejdsløshed. Det kan ikke nytte noget, at man tror, at Stat og Kommune kan afhjælpe en saadan almindelig Arbejdsløshed; der bliver vist ikke andet, end at vi maa ordne Forholdet saaledes, at den private Virksomhed kan komme i Gang paa mange forskellige Omraader. Dertil hører, at man kan tænke paa at gaa til Arbejde med Rimelighed for, at Tab ikke var det eneste sikre ved at sætte Arbejde i Gang, men at der ogsaa skulde være Mulighed for, at det kunde være lønnende. Det at skjule Stillingen ved alt for store Statsbidrag og kommunale Bidrag kan kun forlænge Krisen, hvad der muligvis er nødvendigt, saaledes at den kan forløbe lidt langsommere, men i det lange Løb skal vi stile efter det andet Maal. Vi er, som det blev paapeget af det ærede Medlem Hr. N. P. Jensen, i Færd med at blive fattige, men vi agerer rige. Det kan vi se ude paa vore Landeveje. Der er mange, der har faaet Automobil, og der er vist ogsaa mange, som heller ikke skulde have haft det, men kun har anskaffet sig det for at kunne sige, at de ogsaa kunde være med. Det tror jeg, man skal bort fra, det synes jeg, der er mange Ting, der viser. Man har nu i den sidste Tid talt saa meget om Socialisering. Jeg synes, at vi har det, man leder efter, jeg tror, der er mange Virksomheder, der er socialiserede saaledes, at man neppe kan ønske at faa dem socialiseret bedre. Jeg skal nævne enkelte Ting. De danske Privatbaner krøer — jeg tør sige alle sammen — for Øjeblikket med Underskud. Hvis de skal fortsætte deres Fartplan, skal de have Bidrag fra Kommunerne og Staten, som har anlagt dem. De er gaaet til Takstforhøjelser, baade for Person- og Godsbefordring, saa det vist ikke gaar an for dem at gaa højere, for saa ender det med, at Automobilene tager hele Byttet, baade Person- og Godsbefordring. De er allerede med de nuværende Priser ret stærke Konkurrenter. Jeg kunde tænke mig,